

“Η άμβλωση, θεωρείται και δείγμα ανελευθερίας”

/ Γνώμες

Βαρβάρας Καλογεροπούλου-Μεταλληνού

**Δρος Θεολογίας - Φιλολόγου, Προέδρου του Συλλόγου Προστασίας
Αγέννητου Παιδιού**

Ο Χριστιανισμός ως εκκλησία, ένα νέο μέγεθος και ‘καινή κτίσις’, έφερε μια ριζική ανατοποθέτηση στον κόσμο και ως προς τα αδύνατα μέλη της οικογένειας, τη γυναίκα και το παιδί. Ιδιαίτερα ως προς το δεύτερο δείχνει όλο τον σεβασμό και την στοργή της, που δεν απορρέει από μια απλή συναισθηματικότητα, αλλά από καθαρά εκκλησιολογικές και νέες ανθρωπολογικές προϋποθέσεις. Έτσι, ιστορικά πρώτα, αντιτάσσεται στην αστοργία και σκληρότητα της αθείας – ειδωλολατρίας, απέναντι στο αδύνατο παιδί, το οποίο δεν δίσταζαν να το θυσιάζουν ή να το προσφέρουν στην πυρακτωμένη αγκαλιά του ειδώλου του «θεού» Μολώχ.

Σ’ ολόκληρο τον αρχαίο και σ’ αυτό τον ελληνικό και ρωμαϊκό κόσμο, η τύχη του παιδιού εξαρτιόταν από την παντοδυναμία της πατρικής θέλησης. Το βρέφος μπορούσε με απόφαση του πατέρα αφέντη να εκτεθεί στα όρνια ή και να φονευθεί.

Η έκθεση των βρεφών ήταν καθημερινή συνήθεια στον αρχαίο κόσμο. Ο ίδιος ο φιλόσοφος Σενέκας θα ομολογήσει: «τιμωρούμεν δια θανάτου τους κακούργους, τους λυσσασμένους σκύλους, τα θηρία και τα αδύνατα και ανάπηρα παιδιά».

Όχι όμως μόνο τα βρέφη, αλλά και τα έμβρυα αντιμετωπίζονταν με ανάλογο τρόπο. Στην εποχή της Κ. Διαθήκης η άμβλωση ήταν ευρύτατα διαδεδομένη και δεν αποτελούσε έγκλημα, γιατί επικρατούσε η υποστηριζόμενη από την φιλοσοφία άποψη, ότι το έμβρυο δεν είναι άνθρωπος, αλλά αποτελεί μέρος των σπλάχνων της γυναίκας, μια αντίληψη, που νοθεύει και τη λεγόμενη χριστιανική κοινωνία μας μέχρι σήμερα. Εν τούτοις, ευσυνείδητοι επιστήμονες, γιατροί της αρχαιότητας, καταδίκασαν με παρρησία την άμβλωση, ως απάδουσα στην επιστήμη τους, όπως ο Ιπποκράτης, ο Γαληνός και ο μεγαλύτερος γυναικολόγος της αρχαιότητας Σωρανός ο Εφέσιος.

Η εκκλησία αντιτάχθηκε σ' αυτές τις αντιλήψεις με την ίδια την ζωή και πράξη της. Ο λόγος του Χριστού μας «άφετε τα παιδιά ελθείν πρός με....» (Μαρκ.10, 16) αποτέλεσε το υπόβαθρο της διδασκαλίας των Αποστόλων και Πατέρων της Εκκλησίας μας για τα δικαιώματα του παιδιού και κατάργησε τους Καιάδες και τους Μολώχ και αναγνώρισε τον άνθρωπο σαν αυταξία σε όλες τις στιγμές της ζωής του. Ο άνθρωπος είναι για την Εκκλησία ολόκληρος και πλήρης «εξ' άκρας συλλήψεως», από την στιγμή που συλληφθεί στο σώμα της μητέρας.

Από την αρχή η Εκκλησία τοποθετείται κριτικά απέναντι στην πράξη του γύρω της κόσμου ως προς τα βρέφη. Την έκθεση των βρεφών καταδικάζουν ήδη στους πρώτους αιώνες η προς Διόγνητον επιστολή (β' αι. μ.Χ.), ο Μινούκιος Φήλιξ, χριστιανός απολογητής (β' αι.), ο Τερτυλλιανός (γ' αι) και ο Λακτάντιος (δ' αι.).

Πολύ νωρίς εξάλλου η Εκκλησία με πολλή στοργή προσκαλούσε τις άγαμες μητέρες, κάνοντας, όπως πάντα, τη διάκριση μεταξύ του ανθρώπου και του σφάλματός του, αντί να εκθέτουν τα βρέφη τους, να τα αφήσουν στη θύρα των ναών, ώστε χωρίς να γίνονται γνωστές και εκτίθεται η κοινωνική υπόληψή τους, να αναλάβει αυτή την φροντίδα τους. Προσκλητήριο, που συνεχίστηκε να ακούγεται και να εφαρμόζεται και στους μετέπειτα αιώνες, αφού το συναντάμε π.χ. στη δράση της Αγίας Φιλοθέης της Αθηναίας, αλλά και σήμερα ακόμη, από γυναικεία κυρίως μοναστήρια.

Με τη διαμόρφωση της κανονικής πράξης της Εκκλησίας η εμβρυοκτονία, συνεχιζόμενο έγκλημα του μη χριστιανικού κόσμου, λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη. Ο Μ. Βασίλειος χαρακτηρίζει για πρώτη φορά σε κανόνα της Εκκλησίας την φθορά του εμβρύου ως φόνο. Σημαντικό δε είναι, ότι δεν γίνεται εκκλησιαστικά καμιά διάκριση μεταξύ διαμορφωμένου και ασχημάτιστου εμβρύου, κάτι που ίσχυε στην

εβραϊκή νομοθεσία (πρ. Εξόδου 21,22-24).

Αυτή η στάση της Εκκλησίας θα επηρεάσει και τον πρώτο χριστιανικό αυτοκράτορα, τον Μ. Κωνσταντίνο, ο οποίος μάλιστα θα δώσει και τη λύση στην προβαλλόμενη ένδειξη για άμβλωση, δηλ. τη φτώχεια. Έτσι εκδίδει το 315 μ. Χ. προκήρυξη, στην οποία μεταξύ των άλλων συνιστά: «...Εάν πατήρ τις προσαγάγη το τέκνον αυτού λέγων, ότι αδυνατεί να συντηρήση αυτό, διατάσσομεν, όπως χωρίς αναβολής δοθώσιν αυτώ τρόφιμα και ενδύματα, διότι η φροντίς των νεογεννήτων ουδεμιάς αναβολής είναι δεκτική, και όπως το θησαυροφυλάκιον του Κράτους βοηθή εις τα έξοδα ταύτα έκ των δημοσίων προσόδων».

Η Ορθοδοξία όμως απορρίπτει και την σχολαστική άποψη, ότι η ψυχή εισέρχεται στο σώμα τον τρίτο μήνα από την σύλληψη. Και είναι γνωστό, ότι αυτή η αντιχριστιανική και καθαρά φανταστική φιλοσοφική δοξασία, θεμελιώνει το γνωστό επιχείρημα του σημερινού κόσμου υπέρ της αμβλώσεως κατά τους τρεις πρώτους μήνες. Πόσο δε εσφαλμένη είναι η άποψη αυτή, φαίνεται από όσα μας προσφέρει σήμερα η επιστήμη και κατεξοχήν η μέθοδος της *in vitro* γονιμοποίησης («παιδιά του σωλήνα»).

Βέβαια, η σχολαστική άποψη για δήθεν μεταγενέστερη είσοδο της ψυχής στο σώμα διαιωνίζει τη θέση της πλατωνικής φιλοσοφίας για τη φύση του ανθρώπου. Η Ορθοδοξία όμως δεν κάνει χρονική διάκριση ψυχής και σώματος. Από την πρώτη στιγμή της σύλληψης δέχεται ολόκληρο και πλήρη τον άνθρωπο, ως οντότητα ψυχής και σώματος, έξω από κάθε δυαλιστική πλατωνική αντίληψη. Ο άνθρωπος ούτε μόνο ψυχή είναι, ούτε μόνο σώμα, αλλά ψυχή και σώμα. Από την πρώτη στιγμή της ύπαρξης του ανθρώπου τα δύο του συστατικά, 'χώρα' και 'πνοή ζωής', εμφανίζονται μαζί και πουθενά στην Γραφή δεν γίνεται λόγος για μεταγενέστερη είσοδο της ψυχής στο σώμα, ώστε η σχετική διδασκαλία είναι καθαρή φαντασία.

Εξάλλου η σύλληψη του ανθρώπου νοείται ορθόδοξα, ως συνέχεια της δημιουργίας του πρώτου ανθρώπου από τον Θεό. Ο άνθρωπος είναι το μοναδικό κτίσμα που το πλάθει ο Θεός. Το υλικό για την πλάση του ανθρώπου είναι η ύλη, το χώρα, γι' αυτό και το όνομα του πρώτου ανθρώπου είναι χοϊκός (αυτό σημαίνει η λέξη Αδάμ). Το εμφύσημα της πνοής = της Χάρης του Θεού, εμψυχώνει το σώμα και καθιστά τον χωματένιο άνθρωπο «ψυχή ζώσα», δηλαδή ανθρώπινη ύπαρξη, Εγώ, Αυτοσυνειδησία. Αυτή η δημιουργική ενέργεια, διδάσκει η Ορθοδοξία, συνεχίζεται σε κάθε σύλληψη ανθρώπου, με τη χάρη του Θεού, φυσικά, και την συνεργεία των γονέων. Σ' αυτό το σημείο φαίνεται, ότι το έμβρυο δεν είναι εξάρτημα του σώματος της μητέρας, λ.χ. ένας όγκος, που ανήκει οργανικά στο ίδιο σώμα και που μπορεί κανείς να το αποβάλλει για θεραπευτικούς λόγους. Το έμβρυο - άνθρωπος φιλοξενείται στο σώμα της μητέρας με τη χάρη του Θεού. Είναι

ολόκληρη ζωή μέσα σε μια άλλη ζωή.

Εξάλλου κατά τον λόγο του Αποστόλου Παύλου «οὐκ εσμέν εαυτών...» (δεν ανήκουμε στον εαυτό μας). Κανένας λοιπόν δεν ανήκει στον εαυτό του, αλλά όλοι ανήκουμε σε άλλους, γιατί προερχόμαστε από άλλους. Είναι παράλογο, και μάλιστα στην εποχή μας, που τονίζεται τόσο πολύ το κοινωνικό στοιχείο, να χαρακτηρίζεται ως δικαίωμα κάτι, που συνεπάγεται την στέρηση του πολυτιμότερου δικαιώματος της ζωής σε μια άλλη ανθρώπινη ύπαρξη. Όπως δηλαδή η αυτοκτονία και η ευθανασία δεν βρίσκει καμία δικαίωση χριστιανικά, έτσι και η εμβρυοκτονία δεν είναι παρά καθαρή δολοφονία, και μάλιστα έν ψυχρώ, σε ένα εντελώς ανυπεράσπιστο πλάσμα.

Η εμβρυοκτονία δεν καταδικάζεται ορθόδοξα για λόγους ηθικής ή τιμωρείται ως νομική παράβαση, αλλά νοείται ως αμαρτία, αστοχία, δηλαδή του ανθρώπου, που εμποδίζει ή και ματαιώνει την πορεία του προς τη Θέωση, αφού έμπρακτα αρνείται να συνεργαστεί στο δημιουργικό έργο του Θεού.

Επίσης, από πλευράς Ορθοδοξίας, η άμβλωση, θεωρείται και δείγμα ανελευθερίας, που συνδέεται άμεσα με τον εγωισμό και τον ατομισμό που θυσιάζει την ξένη ζωή, για να διασφαλίσει τα θεωρούμενα ως δικαιώματα της σημερινής ατομοκρατίας, π.χ. της ηδονικής απόλαυσης και της απόρριψης κάθε ευθύνης. Να γιατί η Εκκλησία μας, ως έν Χριστώ κοινωνία, θεωρεί την άμβλωση ως αντικοινωνική συμπεριφορά και ενέργεια, που θυσιάζει την ανθρωπιά και την αγάπη στον ατομισμό και την εγωπάθεια.

Είναι δυνατόν λοιπόν, να γίνει δεκτή η άμβλωση από μερικούς, κάτω από οποιεσδήποτε προφάσεις και δικαιολογίες. Ποτέ όμως δεν μπορεί η άμβλωση να θεμελιωθεί χριστιανικά, ορθόδοξα. Για την Ορθοδοξία θα είναι η άμβλωση πάντα βίαιη και αποτρόπαιη αφαίρεση ζωής.

Έτσι νομίζω, ότι συνειδητοποιούμε πόσο άδικο και ασυλλόγιστο είναι από τη μια μεριά να αγωνιζόμαστε να διατηρήσουμε στη ζωή το έμβρυο, όπως π.χ. στο «παιδί του σωλήνα», και απ' την άλλη να καταδικάζουμε σε θάνατο χιλιάδες άλλα έμβρυα. Συνιστά επίσης κατάφωρη υποκρισία, σε μια εποχή που καθολικά ζητείται η κατάργηση της θανατικής ποινής, να νομιμοποιείται η δολοφονία ως άμβλωση. Τώρα λοιπόν που έχει νομιμοποιηθεί η άμβλωση και στην Ορθόδοξη Ελλάδα μας, δεν θα μας μένει τίποτε άλλο, πιά, παρά στην καθιερωμένη Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού, άλλη υποκρισία αυτό, εμείς να τελούμε ευλαβικό μνημόσυνο, για όλα εκείνα τα αθώα παιδιά, που θα κατακρεουργούνται καθημερινά στις κλινικές-σφαγεία.